
BARTOSZ SARAMAK

NOTA RECENZYJNA KSIĄŻKI AUTORSTWA MIROSŁAWA MINKINY PT. „SZTUKA WYWIADU W PAŃSTWIE WSPÓŁCZESNYM”

Nakładem wydawnictwa Rytm w 2014 roku ukazała się obszerna, bo licząca aż 439 stron, monografia pt. „Sztuka wywiadu w państwie współczesnym”. Jej autorem jest dr hab. Mirosław Minkina. Pozycja ta powinna wzbudzić zainteresowanie nie tylko badaczy zajmujących się szeroko pojętą tematyką wywiadu ale także wszystkich tych, którzy pragną lepiej zrozumieć znaczenie i pozycję służb specjalnych naszego kraju w kontekście globalnej rozgrywki o bezpieczeństwo współczesnej Europy i świata.

W rozdziale pierwszym autor przedstawił genezę, typologie, rodzaje i formy funkcjonowania wywiadu, oraz niezwykle rzeczowo zarysował stan badań naukowych nad wywiadem. W rozdziale drugim nakreślone zostały zasady funkcjonowania wywiadu i jego struktur, zadania i organizacja struktur wywiadowczych oraz ograniczenia dotyczące tych instytucji. Autor przedstawił tu również specyfikę wywiadu wojskowego i rozpoznania wojskowego, funkcjonowanie i możliwości wywiadu w sektorze komercyjnym oraz ograniczenia i wyzwania stojące przed służbami wywiadowczymi współczesnych państw. Trzeci rozdział opracowania przybliży istotę procesu informacyjnego, a więc mechanizm formułowania zapotrzebowania na informacje oraz proces ich zbierania. Poruszone zostało również zagadnienie charakterystyki poszczególnych źródeł oraz proces przetwarzania i analizy informacji, aż do ich końcowej dystrybucji. Na szczególne wyróżnienie zasługuje tu pieczołowitość potraktowania wywiadu jawnoźródłowego. Kolejny rozdział monografii dotyczy kwestii prowadzenia tzw. operacji pozainformacyjnych. Autor nakreśla ich charakterystykę, ogólną historię oraz przedstawia typologię tychże operacji odnosząc się przy tym do kontrowersji przez lata wokół nich narosłych. Obszar międzynarodowej współpracy wywiadowczej jest tematem piątego rozdziału. W tej części monografii przedstawione zostały struktury wywiadowcze i system wczesnego ostrzegania NATO i Unii Europejskiej, charakterystyka zasobów informacyjnych ONZ a także zarysowane zostały poszczególne wyzwania i bariery dla współpracy wywiadowczej na szczeblu międzypaństwowym. Przedostatni rozdział dotyczy zagrożeń wywiadowczych z jakimi borykają się współczesne państwa narodowe. Podkreślono przy tym wagę szkodliwych działań podmiotów niepaństwowych, takich jak organizacje terrorystyczne. Warte odnotowania jest również dostrzeżenie niebezpieczeństw generowanych przez rosyjski wywiad nielegalny. W tym właśnie kontekście, przechodząc do następnego rozdziału, autor zarysowuje problematykę profilaktyki i ochrony kontrwywiadowczej współczesnego państwa. Nakreśla przy tym istotę kontrwywiadu oraz charakteryzuje jego pasywny i aktywny aspekt, a także opisuje poszczególne działania informacyjne i pozainformacyjne kontrwywiadu.

Warto podkreślić, iż omawiana monografia jest poszerzoną i zaktualizowaną wersją rozprawy habilitacyjnej dr. Mirosława Minkiny z 2013 roku, co niewątpliwie gwarantuje jakość, wewnętrzną spójność oraz wielowątkowość prowadzonego wywodu. Dlatego właśnie, bez cienia wahania zaryzykować należy stwierdzenie, iż „Sztuka wywiadu w państwie współczesnym” jest pozycją obowiązkową, dla każdego zainteresowanego teorią wywiadu i metodyką działania współczesnych służb specjalnych.